

VAN – LÉTEZIK - NINCS – ELMÚLT – VOLT - LESZ - Milyen jelentéstartalmat hordoznak számunkra ezek a szavak? Az ember fejlődése bizonyos fokán, akármilyen kultúrában is éljen, eljut ezekhez a kérdésekhez: Mi miért létezik a világban? A civilizált, fejlett nyugati ember tudományos érdeklődésének tárgyát ebben találja meg és lépten nyomon az eredet kérdéseit feszegeti. A kezdetek, az „ős kérdés” foglalkoztatják az embert: honnan jövünk? Kik vagyunk? Miért vagyunk? Valóban csak egy szürreális véletlen következménye? Egy matematikai valószínűségből adódó szükségszerűség a létünk? Vagy létezik egy „telepítő faj”, egy magasabb rendű civilizáció valahol, aki létrehozott minket? A létkérdés, a létezés kérdése különösen fordulópontok, krízisek, nagy változások idején válik hangsúlyossá, éppen ezért a legtöbb kultúra megalkotja saját magyarázatát, történetét, mítoszát, mely megokolja a létet. Ez az alapvető elképzelés, ami a lét magyarázata, azért fontos, mert alapjaiban határozza meg azt, milyen keretben gondolkodunk a világról, Istenről, magunkról; milyen válaszokat és magyarázatokat találunk magunknak.

A Szentírás alapján számunkra is van egy történet, ami kirajzolódik az ember létének alapkérdéseire. De ne gondoljuk, hogy ez egy a sok közül, vagy a múlt vasárnap említett „világnézeti semlegesség” nevében összebékíthető másokkal vagy a tolerancia nevében összemosható más elképzelésekkel. Amit a kijelentés alapján kimondunk, képviselünk és hiszünk, az önmagában állásfoglalás és ütközik más véleményekkel, különbözik tőlük.

A gyülekezet útja, lelki fejlődése folytatódik Isten kegyelméből, fejlődésre, növekedésre hív minket egyénileg és közösségben is Isten. A fő kérdésünk továbbra is a gyülekezet küldetését, identitását mélyen meghatározó missziói látásmód/létmód megértése, megragadása és az abban való erősödés, fejlődés. Mindez csakis Krisztus követésében és a Vele és egymással való szeretetközösségben élhető és tapasztalható meg. Ebben a fejlődésben, ezen az úton 2016 szeptemberétől a „TEREMTÉS”, mint alaptéma lesz előttünk. A „Nagy történet”, ami velünk van, mint teológiai látásmód, missziói alap, a teremtéssel kezdődik. 5 évvel ezelőtt a „Nagy kép” igehirdetés sorozatban foglalkoztunk a teremtés bizonyos aspektusaival a „nagy történet” részeként, de most másként, más fókusszal lesznek előttünk pl. a Gen 1-2 igéi, valamint a Szentírás több vonatkozó szakasza is. A teremtés a nagy történet kerete és nagyon fontos teológiai állítások, igazságok rejlenek magában a témában. Gyakran az Istennel való kapcsolattal foglalkozó narratívák a bűnnel, a bűnessel indulnak és úgy tűnhet, mintha azzal kezdődött volna a nagy történet. A teremtés, mint megelőző, ám igen fontos állomás gyakran kimarad, vagy annyiban merül ki, hogy milyen szép világot teremtett nekünk az Isten és gyönyörködünk a természetben.

KÉRDÉSEK. A teremtett világ adott létezési keretünk, amit az életünk rutinjai során egyszerűen használunk, de kevésbé értékelünk. A teremtés pedig, ha elfogadjuk is igazságnak, rendkívül sok kérdést vethet fel bennünk. Vajon mi Isten terve a teremtéssel? Miért úgy és azokat a beszámolókat olvashatjuk a Bibliában a teremtésről? Mennyire határozza meg a világról alkotott képünket az, hogy mindez Istené? Mennyire fogadjuk el Isten uralmát, szuverenitását a világban, az életünk felett? Mennyire élünk a teremtésben kapott lehetőségeinkkel teremtményekként? Milyen hatása van a missziónkra, gyülekezeti létünk megélésére a teremtettségeknek?

TEREMTÉS RŐL BESZÉLNI A 21. SZÁZADBAN? A teremtésről beszélni ma lehet, hogy nevetséges, nem korszerű, nem tudományos igényű. Rögtön az elején szeretném leszögezni, hogy nem tudományos értekezést vagy érveléseket fogunk hallani az igehirdetésekből... annál sokkal többet! Az élő Isten kijelentése áll előttünk ebben a témában is és nem érdekes információkat vagy pusztán elgondolkodtató adalékokat ad elénk, hanem megállít, tükröt tart, megtérésre hív, egészen személyesen és konkrétan érint minket!

A teremtés csupán hit kérdése- gondolják sokan. A teremtés, mint a kijelentés része valóban hit által ragadható meg, mégis a valóságról szól. A létező valóságról, aminek érzékelése egyáltalán nem hit kérdése. A valóság előállásáról azért a kijelentés szól, mert más nem képes leírni azt. Lehetetlen, hiszen a gyökerei olyan mélységekbe és távolságokba nyúlnak, ami más eszközzel leírhatatlan. És noha az embernek lehetnek elméletei és következtetései, amelyeket lehet alátámasztani, megismerni, a teremtés az egyetlen olyan forrás, ami a leghitelesebb, hiszen a kijelentés részeként magától a teremtőtől, Istentől származik. A leghitelesebb forrás. Mert ha valóban Isten teremtette a világot, akkor sok minden más fényben értendő. Akkor máshogy tekinthetünk a világra és a bennünket is teremtő Istenre és az Ő tervére. Akkor az ember nem a legfontosabb, talán az egyedül fontos a világban, hanem része a teremtésnek és meg kell találnia a helyét és feladatát abban. A teremtés keret lehet a számunkra: meghatározhatja mindazt, amit látunk, érzékelünk.

A teremtés fontossága a reformátori örökségünk része. Eszerint úgy tekinthetünk a teremtett világra, mint ami Isten dicsősége megnyilvánulásának színtere. Az Isten dicsőségére élő ember a teremtett világban megtalálja a helyét és felfedezi Isten dicsőségét a teremtésben. A felelős, Isten dicsőségére végzett munkában pedig része lesz a kreatív, teremtő folyamatnak a világban.

104. ZSOLTÁR. Így áll előttünk egy ének, egy zsoltár a teremtésről. Olyan, mint egy csodálatos, nagyszabású nyitány. „A mindenség élete” – a szuverén, élő Isten munkája látható itt a teremtésben, amiben megmutatkozik az ő bölcsessége, a rend, harmónia, célszerűség. Isten felette áll, de része is a teremtésnek úgy, hogy Tőle függ minden, amit megteremtett. A 104. zsoltár az istentiszteletből indul ki és oda is érkezik meg. Tulajdonképpen végig ott van. A közben lévő képek pedig egy utazás részei. Belső utazásé, melynek forrása a külső, teremtett világ képei és jelenségei. A zsoltár istentiszteleti használatú ének, melyben érzékelhető, "hallható" a gyülekezet, aki dicséri és magasztatja a teremtő és megtartó Istent. A 104. zsoltár reflexió, visszhang. A felismert, megismert teremtővel való találkozás visszhangja. E zsoltár révén a teremtés megjelenik az istentiszteleten, miközben az istentisztelet része a teremtésnek, a teremtett világnak. Isten létezik, ezért létezik

istentisztelet is! Ő az örök létező, ő teremtette az általunk ismert valóságot és mindent, ami azon túl is létezik. Ezt tudjuk meg a kijelentésből. Ezt az igazságot, amit a mai világ más narratívája nem fogadhat el: hol van itt a semlegesség? „Nem lehet azt pontosan tudni: mindenkinek meg van a maga teremtés mítosza... tartsuk tisztelőben inkább egymást...”

Kedves Testvéreim, fontos, hogy megértsük, hogy itt és most nem egy mesét kell elhinnünk, nem az egyik lehetséges verziót, hanem a valóságról, a lényegről szóló kijelentést! Ez a kijelentés pedig itt költői képekben jelenik meg előttünk: Isten teremtő munkáját többféle hasonlattal, képpel írja le az író. Megjelennek a Genézis teremtési beszámolójának elemei, mintha csak annak az illusztrációja lenne. De megjelenik benne a KAPCSOLAT, ami a teremtés egyes szereplői és a teremtő között fennáll a teremtés révén (25-30.vers).

I. MIT ÜZEN A ZSOLTÁR? ISTEN AZ ÚR! Igen, az élő Isten az Úr, Ő jelenti ki magát a Szentírásan keresztül! Sejthető a természet szépségei és törvényei alapján, talán más vallások is keresik, puhatolják, hogy kicsoda is az Isten, de a Biblia lapjain ITT VAN. Bejelentkezik, megszólal: itt vagyok! Én vagyok! Engem keresel! Én vagyok az Úr, a teremtő és megtartó Isten! Ő az Úr, hiszen Ő teremtette meg az elemeket, az élettelen természetet és az élővilágot, az égitesteket, ritmust adott a világnak, kapcsolatra teremtette a teremtményeit, akiknek fent is tartja életét. Élet és halál ura, akivel találkozni lehet az istentiszteleten, akiben hinni lehet, akit szeretni és imádni lehet.

A két részre tagolódó zsoltárban az **első egység**ben a teremtő csodás hatalommal bír, a teremtett világ, a föld pedig úgy jelenik meg, mint meghódított terület a káosz erőitől (5-9). Csodásan rajzolódik ki a föld élete: a világfenntartó „szolgálat”, melyben az élő és élettelen részei a teremtésnek egymás létét szolgálják: mindenki valakiért van (10-18). Életrend és ritmus uralja a teremtést (18-27). Okság és célszerűség. A **második egység** a fenntartásról szól (27-35). A gondviselés folyamatos: Isten ÚR ebben is. Nem hagyta magára teremtését. Ura életnek és halálnak. Mivel a zsoltáros Isten igenlése szemszögéből nézi a világot, azért nem akad fenn a halál tragédiáján, hanem az elmúlásban és keletkezésben a halál legyőzését látja a mindig munkában álló, élő Isten, állandó újjáteremtése által.

A bölcsen és célszerűen megteremtett világ rendjét csupán a bűnös ember zavarja meg. Ezért kéri a zsoltáríró, hogy vesszenek ki a földről a vétkesek. Ezek elfordulnak Istentől, szembeszegülnek akarataival. Az Úr ítélete azonban utoléri az Úr ellenségeit (Jób 38:15; Zsolt 8:3; 68:2.22; 97:3; 145:20). Nem illenek bele az Isten dicsőségére teremtett világba, nincs helyük az újjáteremtett világban (Dán 12:2; Mt 7:23; 25:31–46). A zsoltár vége hasonló az elejéhez. A zsoltáríró önmagát buzdítja az Úr magasztalására.

...jó – gondolhatod-, de mi köze ehhez mindannak, amit akár tudományos oldalról tudunk a világ kialakulásáról? Honnan tudhatjuk, hogy Isten tényleg Úr? Hogyan lehet ezt bizonyítani? Hiszen ezt bárki állíthatja magáról.

II. EGYIPTOMI ÉS BABILONI ROKONOK

A gyanakvó ember felteheti jogosan a kérdést: biztos Ő az Úr? De tényleg, ezt bárki mondhatja, nem mondta már más is, akár abban a korban, mikor ez keletkezett? A szemfüles ember, aki ismeri az ókori irodalmat, felismerheti, hogy bizony ez a zsoltár nagyon hasonlít egy egyiptomi naphimnuszra. Meg néhány babiloni teremtés mítoszra is. A zsoltáríró ismerhette az „eretnek-fáraó”, Echnaton (= IV. Amenophis, Kr. e. 1364–1347) híres Naphimnuszt. Szó szerinti átvételek találhatók a zsoltár 10kk. verseiben (2., 10. sor), a 20. versben (2–4. sor), a 24. versben (2., 7. sor) és a 25k. versben (2., 6. sor). Persze mélyreható különbségek is vannak: Echnaton a Napot dicséri mint az élet forrását; a zsoltár szerint a Nap és a Hold Isten teremtménye. Az egyiptomi himnusz középpontjában Echnaton király áll, aki Isten fia, Isten testéből származik, és aki egyedül ismeri Isten tervét és hatalmát. A zsoltár az emberről szól, akit körülvesz Isten gondviselő szeretete. Végül a Naphimnusz Egyiptom földrajzi körülményeit tükrözi: a Nílusról szól, amely a föld alatti óceánból tör elő. A zsoltár mögött Palesztina földrajza áll: Libánonról, a hegyek oldalán fakadó forrásokról beszél. Akkor hát ennyi? Vegyünk egy hasonló éneket egy más kultúrából és ültessük át a saját közegünkbe, kijavítva a megfelelő neveket és helyeket benne...? És mondjuk azt, hogy ez az igazság?

Azt kell hogy mondjam, hogy nem, nem ilyen egyszerű a helyzet, hiszen az élő Isten kijelentésével van dolgunk, AKI e sorok mögött is ott van. AKI jónak látta, hogy a korabeli elterjedt képek és elképzelések keretein belül szólaljon meg és mondja el, ki Ő! Ő A SZUVERÉN, ÉLŐ, MINDENHETŐ ÚR! Aki megteheti, hogy átírja egy naphimnusz sorait és azt üzeni magáról a kijelentésben: „...figyelj, én teremtettem a napot is, ÉN VAGYOK AZ ISTEN! Ebben a keretben szólok, ez is üzenet!” Igen, ezért van minden okkal és nem véletlenül ebben a zsoltárban sem:

- **ANTROPOMORF KÉPEK.** (Az Urat öltözetként veszi körül a fenség és a méltóság (Jób 40:10; Zsolt 93:1; 96:6), valamint a világosság (1Tim 6:16) – AZÉRT, hogy megértesse, milyen ő: ezek felett a képek felett áll, nem emberi, nem kiábrázolható, de hasonlítható, hogy megértsük a lényegét: Ő AZ!
- **BABILONI PILLANATKÉP.** Igen, Ő szabad, hogy használjon egy babiloni teremtésmítoszból vett képet a „Felhőkön nyargal...” – képben. A babiloni napisten kocsijára asszociált itt minden akkor élő ember. Igen, Ő szabad és ezt üzeni ezzel: „Nincs más, csak én, én vagyok, aki nyargal a felhőkön, mert nincs más rajtam kívül!”
- **TEREMTÉSMÍTOSZOK NYELVÉN.** Ő az, igen, Ő, az élő Isten, aki megszólal a teremtésmítoszk képeiben: „Én fékeztem meg a vizeket, a káosz erőit, a vad vizeket! (5-9) én vagyok a **VIZEK URA** (10-18): az ellenséges vizeket szelídekké, áldássá tudom tenni! –A leviatán, a mitikus vízi szörny is azért van, hogy játszadozzam vele – én vagyok az ÚR!
- **ÉGITESTEK BÜVÖLETÉBEN** (19-30). Igen, nincs más úr! A Nap és a Hold nem önálló istenek, nem sorsformáló hatalmak, hanem csak teremtmények. A Nap lenyugtával az Echnaton himnusz szerint a halál és a démonok uralma kezdődik. Ilyenkor „a teremtő nyugalomra tér”. Ezzel szemben a zsoltár arról tesz hitvallást, hogy a sötétséget is az Úr „teszi”. Isten az élet ura: élet és halál kezében van!

Hogy mondja még el?! Belehelyezkedik a korabeli megértési keretbe és képekbe, hogy elmondhassa: én vagyok, itt vagyok! És most ezt teszi velünk is: itt van, jelen van és ezt mondja: itt vagyok. ÉN VAGYOK a teremtőd, alkotód.

III. PARAFRÁZIS

Mit mondjuk hát mi itt és most ezen az istentiszteleten? Hogy viszonyuljunk ehhez? Mit kezdünk a kérdéseinkkel, kétségeinkkel, fájalmunkkal és a sok-sok mindennel, ami bennünk vagy körülöttünk kavarog, ami nem múlik el akkor sem, ha elfogadjuk: az élő Isten a teremtő úr? Vigyük MINDEZT Isten elé! És tegyük eközben azt, amit a zoltár írója! Dicsérjük Őt! Magasztaljuk a teremtőt! Tegyük ezt most a 104. zoltár parafrázisával, saját szavainkkal, saját életterünkben értelmezve azt: 1 Áldjad, lelkem, az Urat! Uram, Istenem, ragyogó és csodálatos vagy! Ismered a látható és számunkra nem érzékelhető fény minden színét és részletét!

2 Te vagy a világosság forrása, te ismered a fényt, amit te teremtettél és aminek sebességét elérve vágyjuk meghódítani az eget, eljutni a világűr mélyére új földet találni magunknak, mert ezt már majdnem felemésztettük... Uram te alkottad az eget, a végtelen úr összes dimenzióit, melyeket meghódítani vágyunk!

3 Mindezek fölött vagy Te, számodra porszemek a galaxisok is.

4 Ismered a fekete lyukak sötétjét, te érted, mi az a sötét anyag, és hol van világűr tömegének nagy része, hiszen te alkottad, Uram!

5 Szilárd alapokra helyezted az egész világot, és pont jó pályára állítottad a földet, hogy soha meg ne inogjon, hogy életet adhass általa minden élőlénynek.

6 Urunk, annyira szeretnénk életet találni a földön kívül is vagy felfedezni és megérteni az élet keletkezését és annak első nyomait. Vízet keresünk távoli bolygókon és rádiójeleket várunk távoli világokból... Miközben te vagy úr minden vizek, s az élet felett!

7 A te szavadra lettek a láthatók, a láthatatlanok, és került minden a helyére e roppant világegyetemben.

8 A földet te tervezted ilyennek, a hegységek a te terved szerint emelkedtek, a völgyek lesüllyedtek oda, ahol helyet készítettél nekik.

9 Minden a helyén van, határt szabta a vizeknek, nem léphetik át, nem önthetik el újból a földet, mint Nőé idején. Ez is a Te kegyelmed!

10 Te fakasztasz forrásokat a völgyekben, hogy folydogáljanak a hegyek között. Tiszta forrást, Uram, ami annyira nagy kincs ma már! Víz e szomjas bolygónak Tőled jön:

11 Megitatnak minden mezei vadat, a vadállatok csillapíthatják szomjukat. Bocsásd meg, bocsásd meg, hogy beszennyeztük, pazaroltuk az éltető vizet, drága ajándékodat!

12 Te alkottad a levegőt is, az eget, hol az égi madarak leknek... sűrű lombok között énekelnek. - Ritka helyei még a földnek, hol üde lombok vannak s a madarak tényleg énekelnek...!

13 Uram, teremtésedben minden teremtménynek jut étel, hogy élhessen! Az éhezés és éhhalál az emberi kapzsiság torz ivadéka...

14 Te füvet sarjasztasz az állatoknak, növényeket a földművelő embernek, hogy kenyeret termeljen a földből,

15 és bort, amely felvidíti az ember szívét, és ragyogóbbá teszi arcát az olajnál, a kenyér pedig erősíti az ember szívét.

16 Jóllaknak az Úr fái is, nap mint nap táplálsz őket! Itt a gyönyörű cseresznyefák is a kertünkben.

17 A kertben, ahol fészket raknak a madarak, és élet lehet, hangos, gyermekzsivajos élet.

18 Ha körbenézünk, a budai hegyeken, Uram, az érdi lejtőkön és a távoli dunántúli dombokon mind ott van az élet jele.

19 Uram, Te alkottad a holdat, hogy jelezze az ünnepeket, és a napot, amely ismeri pályáját. Napokat s ritmust adott, melyeket oly könnyen felülír a városi ember.

20 Ha sötétséget támasztasz, éjszaka lesz, amikor nyüzsög a város mindenféle vadja,

21 örömben, táncukban, bánatukban, mámorukban is hozzád kiáltanak. Keresik magukat, a párjukat, s Alkotójukat.

22 Ha felragyog a nap, visszahúzódnak, és tanyáikon heverésznek.

23 Reggelente sok ember itt a városban is munkába indul, és dolgozik egészen estig. Mesterséges környezetben, mesterséges fénynél, csendesen, elszigetelten.

24 De mégis felkiáltunk: Milyen nagy alkotásaidnak száma, Uram! Valamennyit bölcsen alkottad, tele van a föld teremtményeiddel.

25 Ott van a nagy és széles tenger! Számtalan lény nyüzsög benne: kisebb és nagyobb állatok.

26 És itt folyik a Duna is... talán észre sem vesszük, milyen gyönyörű, mikor elmegyünk felette vagy alatta minden reggel.

27 Urunk, abban reménykedünk, hogy te mindig idejében adsz eledelt teremtményeidnek.

28 Tőled várjuk ezt, még akkor is, ha boltok roskadozó polcairól szedegethetünk s biztosnak érezzük megélhetésünket.

29 Ha elrejtetted orcádat, megrémülünk, ha elveszed lelkünket, kimúlunk, és ismét porrá leszünk.

30 Ha kiárasztod lelkedet, új élet támad ott, ahol csak halál volt és enyészet.

31 Dicsőség legyen az Úrnak örökké! Örüljön alkotásainak az Úr s örüljenek az Úrnak alkotásai!

32 Az Úr jelenléte félelmetes és fenséges, mégis Őt várjuk és hívjuk itt az istentiszteleten!

33 Igen itt éneklek az Úrnak, amíg élek, zoltárt zengek Istenemnek, amíg csak leszek.

34 Legyen kedves előtte fohászkodásom! Én örvendezem az Úr előtt.

35 Leginkább azért, mert már nem kell kivésni egy bűnösnek sem a föld színéről Krisztusért, a Megváltóért. Mert megfizette büntetésünk árát! Higgyünk benne, dicsérjük Őt és zengjük Neki halleluját! A Teremtő Fiának, az emberré lett Istennek!